Fișa de măsură "Activități demonstrative"

Titlu măsură: Implementarea unor programe de formare aplicativă în ferme şi ateliere didactice, pentru diseminarea unor tehnici şi procedee tradiţionale şi/sau inovative de cultivare şi/sau procesare a produselor agricole
Cod măsură: 1-M1.2.a/1A
Tipul măsurii: SERVICII

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Măsura oferă soluţii atât pentru redescoperirea tradiţiei, cât şi pentru introducerea inovaţiei. Pe de o parte, la nivelul Ţinutului Haiducilor, cultura anumitor *plante tradiţionale* (de exemplu, inul şi cânepa), creşterea unor *animale tradiţionale* (de exemplu, bivolii) sau a unor soiuri şi specii locale, precum şi procesarea produselor agricole obţinute după reţete, tehnici şi procedee tradiţionale este pe punctul de a se pierde sau chiar s-a pierdut.

Pentru revigorarea acestora, e nevoie de un tip de formare aparte – sesiuni practice, care valorifică expertiza ultimilor agricultori familiarizaţi cu respectivele tradiţii, derulate într-un context de învăţare aparte – în cadrul unor ferme sau ateliere demonstrative (fixe sau mobile), care prezintă nu doar produsul în sine, ci permit şi înţelegerea tehnologiei folosite în mod tradiţional.

Pe de altă parte, pentru *produsele agricole realizate pe scară largă* (de exemplu, laptele), ţăranii nu sunt familiarizaţi cu unele tehnici şi echipamente de procesare de ultimă generaţie, mai eficiente şi cu un impact scăzut asupra mediului.

În acest context, măsura finanţează derularea de activităţi demonstrative, menite să explice utilizarea unor tehnici şi metode tradiţionale sau a unor tehnici noi/adapate de procesare.

Măsura are o abordare axată pe zonă (vizând, de exemplu, produse agricole şi tehnici cu tradiţie pe plan local) și contribuie la soluționarea problemelor P1, P4 și P5 identificate în analiza-diagnostic. Măsura elimină sau reduce unele dintre punctele slabe menționate în analiza SWOT la secțiunea "Activități economice – agricultură" - respectiv:

- *Anumite tehnici și metode tradiționale de producție și/sau procesare sunt pe punctul de a se pierde sau s-au pierdut deja;*
- *Țăranii nu cunosc ultimele tehnologii și echipamente de procesare a produselor agricole;*
- *Țăranii se găsesc în imposibilitatea de a procesa legal produsele agricole primare, în lipsa unor unități acreditate.*

Măsura valorifică unele dintre punctele tari menționate în analiza SWOT la secțiunea "Activități economice – agricultură" – respectiv:

- *Existența pe teritoriul GAL-ului a condițiilor propice (de climă și sol) pentru cultivarea sau creșterea unor soiuri și specii locale / de nișă;*
- *Existența unor tradiții locale în cultivarea sau creșterea unor soiuri și specii locale / de nișă, precum și în procesarea produselor agricole astfel obținute.*

Măsura contribuie, astfel, la atingerea obiectivelor O1, O4 și O5 din Strategia de dezvoltare locală.

Contribuția măsurii la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și complementaritatea cu alte măsuri din SDL

- Obiectiv de dezvoltare rurală: Obiectiv 1 - Favorizarea competitivității agriculturii
- Obiective specifice ale măsurii:
  - Înființarea unor ferme şi ateliere didactice, de mici dimensiuni;
  - Formarea ţăranilor din Ţinutul Haiducilor în domeniul culturii anumitor plante tradiţionale, creşterii unor animale tradiţionale sau a unor soiuri şi specii locale, precum şi în domeniul procesării produselor agricole obţinute după reţete, tehnici şi procedee tradiţionale;
  - Formarea ţăranilor din Ţinutul Haiducilor pentru a putea procesa produse agricole realizate pe scară largă folosind tehnici şi echipamente de ultimă generaţie, cu impact scăzut asupra mediului înconjurător.
- Măsura contribuie la prioritatea prevăzută la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: Prioritatea 1 - Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale
- Măsura corespunde obiectivelor art. 14 din Reg. (UE) nr. 1305/2013
- Măsura contribuie la Domeniul de intervenție: DI 1A Încurajarea inovării, a cooperării și a creării unei baze de cunoștințe în zonele rurale.
- Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:
  - Inovare: măsura are un dublu potenţial de inovare – pe de o parte, prin refamiliarizarea ţăranilor cu culturi, animale şi produse tradiţionale abandonate în perioada de tranziţie, pe fondul destructurării sistemului de producţie agricolă; pe de altă parte, prin familiarizarea ţăranilor cu tehnici şi echipamente de procesare noi, aplicabile pentru produsele realizate pe scară largă în Ţinutul Haiducilor;
  - Mediu şi climă – prin refamiliarizarea ţăranilor cu culturi, animale şi produse tradiţionale se creează premisele pentru o mai bună adaptare a producţiei la condiţiile locale de climă şi mediu, reducându-se necesarul pentru investiţii în îngrăşăminte sau pesticide. Prin familiarizarea ţăranilor cu tehnici şi echipamente de procesare noi se creează premisele pentru creşterea eficienţei energetice a procesării produselor agricole pe plan local şi reducerea impactului negativ asupra mediului.
- Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:
  - Beneficiarii direcți ai acestei măsuri sunt potențiali beneficiari direcți sau indirecți ai măsurilor 1–M1.1.a/1A "Țărani lideri", 3–M3.1.a/3A "Scheme de calitate", 4–M4.2.a/3A "Procesare locală", 16–M16.4.a.1/3A "Lanțuri scurte" și 6–M6.2.a/6A "Investiții în activități neagricole".
- Sinergia cu alte măsuri din SDL:
  - Măsura este sinergică cu măsura 1–M1.1.a/1A "Țărani lideri", ambele contribuind la atingerea Priorității 1 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

2. Valoarea adăugată a măsurii:

În conformitate cu cele precizate în PNDR (p. 506), măsura creează valoare prin:

- *Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea de know-how;*
- *Identificarea unor soluții locale creative pentru problemele existente la nivel local;*
- *Dezvoltarea identității locale.*

Proiectele ce se vor finanţa în cadrul acestei măsuri aduc plus-valoare teritoriului, oferind ţăranilor lideri posibilitatea de a se familiariza cu metodele şi procedeele agriculturii tradiţionale (utile în cazul în care vor aplica pentru certificare prin scheme de calitate) şi/sau cu metodele şi procedeele de ultimă generaţie în procesare produselor agricole. Ca atare, măsura "Activităţi demonstrative" este extrem de relevantă pentru

Strategia de dezvoltare locală, reprezentând a doua etapă logică în lanţul integrat "Agricultură şi agroturism".

Măsura se diferenţiază de sub-măsura similară din PNDR şi are caracter inovator prin fixarea unor criterii de eligibilitate și de selecție specifice teritoriului atât la nivelul acţiunilor eligibile (vezi punctul 6), cât şi al beneficiarilor indirecţi (vezi punctul 8).

3. Trimiteri la alte acte legislative:

- R(UE) Nr. 1336/2013; R(UE) Nr. 1303/2013; R(UE) Nr. 1305/2013; R(UE) Nr. 808/2014; R(UE) Nr. 1407/2013; R(UE) Nr. 215/2014;
- OUG Nr. 34 /2006; HG Nr. 925/2006; Legea Nr. 31/1990; OG Nr. 26/2000; OUG Nr. 44/2008; Legea Nr. 1/2011; OG Nr. 8/2013; alte acte normative aplicabile în domeniul fiscal

4. Beneficiari direcți/indirecți (grup țintă):

- Beneficiari direcţi: Entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților și care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și de selecție.
- Beneficiari indirecţi: Țărani din GAL Ţinutul Haiducilor.

5. Tip de sprijin:

- Rambursarea costurilor eligibile suportate și plătite efectiv

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile:

Acţiuni eligibile pe teritoriul GAL Ţinutul Haiducilor:

- Înfiinţare, pe teritoriul HAL Ţinutul Haiducilor, a unor ferme şi ateliere didactice de mici dimensiuni, precum și închirierea unor ateliere mobile pentru derularea de activităţi demonstrative;
- Sesiuni practice de formare în domeniul cultivării/creşterii unor plante/animale tradiţionale şi/sau soiuri şi specii locale, precum şi în domeniul procesării produselor agricole obţinute după reţete, tehnici şi procedee tradiţionale;
- Sesiuni practice de formare în domeniul procesării produselor agricole realizate pe scară largă în Ţinutul Haiducilor folosind tehnici şi echipamente de ultimă generaţie, cu impact scăzut asupra mediului înconjurător.

Acţiuni neeligibile: Înfiinţarea unor ferme sau ateliere de mari dimensiuni, permanente sau cu scop principal de producţie şi vânzare de produse agro-alimentare.

7. Condiții de eligibilitate:

- Beneficiarul va furniza dovezi pentru a atesta faptul că:
  - se încadrează în categoria de beneficiari eligibili;
  - este persoană juridică, constituită în conformitate cu legislaţia în vigoare în România;
  - are prevăzut în obiectul de activitate activități specifice domeniului de formare profesională și are experiență anterioară relevantă în furnizarea de cursuri de formare
  - dispune de personal calificat, propriu sau cooptat; pentru fiecare curs oferit, solicitantul va face dovada că expertul are o experiență practică relevantă în domeniul cursului;
  - dispune de capacitate tehnică şi financiară necesare derulării cursurilor;
  - nu este în stare de faliment ori lichidare; şi-a îndeplinit obligaţiile de plată a impozitelor, taxelor şi contribuţiilor de asigurări sociale către bugetul de stat.

- **Costuri eligibile:**
  - *Costuri de investiţii relevante pentru înfiinţarea fermelor şi atelierelor demonstrative:*
    - Costuri cu înfiinţarea fermelor sau atelierelor demonstrative: concesionarea terenului pe durata proiectului, realizarea de lucrări de amenajare a terenului, construcţia eventualelor spaţii temporare pentru desfăşurarea activităţilor demonstrative, închirierea echipamentelor tradiţionale folosite în scop demonstrativ (noi sau la mâna a doua), închirierea altor utilaje şi facilităţi necesare (noi sau la mâna a doua), inclusiv a atelierelor mobile etc.;
    - Costuri ce ţin de respectarea cerinţelor pentru funcţionarea temporară a fermelor şi atelierelor demonstrative (de exemplu, costuri pentru protecţia mediului, securitate în muncă şi PSI, securitate alimentară în fermele şi atelierele didactice etc.);
    - Costuri legate de asigurarea materialul didactic pentru activităţile demonstrative pe durata proiectului (achiziţie material săditor, închiriere animale tradiţionale etc.);
    - Costuri legate de funcţionarea fermei sau atelierului didactic pe durata proiectului (costuri cu materiile prime necesare, costuri administrative legate de funcţionarea fermei sau a atelierului, costuri salariale ale personalului care gestionează ferma sau atelierul demonstrativ etc.).

NOTĂ: Investiţiile se pot realiza doar în ferme şi ateliere de mici dimensiuni, cu scop exclusiv demonstrativ (nu şi comercial). "Dimensiunea mică" se referă la dimensiunea minim necesară pentru ca respectiva fermă sau respectivul atelier să poată fi folosit, în mod eficient, pentru activităţi de formare demonstrative. Aceste investiţii vor avea un caracter temporar, fiind menţinute exclusiv pe durata de viaţă a proiectului demonstrativ.

  - *Costuri legate de organizarea şi livrarea sesiunilor practice de formare şi a activităţilor demonstrative:*
    - Onorariile prestatorilor (inclusiv salarii, masă şi transport);
    - Costuri cu multiplicarea eventualelor materiale-suport;
    - Costuri cu consumabilele;
  - *Costuri legate de asigurarea participării beneficiarilor indirecţi:*
    - Costuri legate de masa participanţilor;
    - Costuri legate de deplasarea participanţilor.

Toate cheltuielile trebuie să fie rezonabile, justificate şi să corespundă principiilor unei bune gestionări financiare, în special din punct de vedere al raportului preţ-calitate.

8. Criterii de selecție

- Procesul de selectie a beneficiarilor se va realiza conform procedurii de achiziții publice, reglementate prin legislația națională.
- Prioritate la finanțare vor avea, în baza criteriilor de selecție ce vor fi stabilite prin Ghidul solicitantului, beneficiarii care pot face dovada:
  - caracterului tradițional / local al plantelor, animalelor, soiurilor și speciilor a căror cultivare sau creștere este propusă a fi demonstrată, respectiv caracterul tradițional al rețetelor, tehnicilor și procedeelor ce se propun a fi demonstrate;
  - caracterului de ultimă generație a tehnicilor și echipamentelor de procesare a produselor agricole realizate la scară largă în GAL, propuse pentru a fi demonstrate;
  - expertizei și experienței anterioare (atât a organizației, cât și a formatorilor și moderatorilor propuși) în organizarea de cursuri de formare în domeniile solicitate.
- În ceea ce privește selecția participanților la cursuri de formare și ateliere de lucru:

- revine GAL-ului sarcina de a anima teritoriul şi de a identifica nominal beneficiari indirecţi ai măsurii. În acest sens, GAL-ul va elabora o procedură de identificare şi selecţie a participanţilor la cursurile de formare. În vederea respectării principiilor egalităţii de şanse, incluziunii sociale, reprezentativităţii teritoriului şi a promovării tinerilor, selecţia beneficiarilor indirecţi va urmări, pe cât posibil, respectarea următoarelor cerinţe:
  - minim 50% dintre participanţi vor fi femei
  - minim 50% dintre participanţi vor fi tineri sub 40 de ani;
  - ponderea participanţilor de etnie maghiară şi romă va fi proporţională cu ponderea locuitorilor maghiari şi romi în totalul populației GAL-ului;
  - minim 10 beneficiari din fiecare comună, insclusiv din zonele/satele marginalizate
- prioritate vor avea, conform procedurii elaborate de GAL:
  - ţăranii care au beneficiat deja de cursuri de antreprenoriat rural și/sau parteneriat rural prin măsura 1–M1.1.a/1A "Țărani lideri";
  - ţăranii care doresc să participe la formare pentru a putea accesa ulterior alte măsuri ale strategiei – cu respectarea cerințelor acestora (de exemplu, 3–M3.1.a/3A "Scheme de calitate", 16–M16.4.a.1/3A "Lanțuri scurte" sau 4–M4.2.a/3A "Procesare locală").

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

- Contribuția publică nerambursabilă este de 98.179,18 Euro, iar rata sprijinului este de 100%. Pragurile de finanțare pentru proiecte sunt de minim 50.000 Euro și maxim 98.179,18 Euro pentru un proiect. Numărul de proiecte estimate a se finanța este între 1 și 3.

10. Indicatori de monitorizare

- Indicator: Numărul total al participanților instruiti - minim 200
- Indicator: Cheltuieli publice totale – 150.000 Euro
- Indicatorul specific LEADER: Crearea de locuri de muncă - minim 1 pe durata proiectului (în managementul fermei sau a atelierului demonstrativ).